

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3249/2020
04.02.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Саша Филиповић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 8714/2019 од 20.11.2019. године, у седници одржаној 04.02.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца.

І ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 8714/2019 од 20.11.2019. године у ставу 2. и 3. изреке и пресуђује:

1.ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 13664/18 од 31.01.2019. године у ставу 1. изреке за досуђени износ од 962.000,00 динара – на име нематеријалне штете и ставу 3. изреке за досуђене трошкове спора у износу од 201.200,00 динара.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 13664/18 од 31.01.2019. године, ставом 1. изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе и повреде угледа и части исплати износ од 1.662.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђња 31.01.2019. године па до коначне исплате, а све у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде под претњом принудног извршења. Ставом 2. изреке, делимично је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца против тужене да му на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе и повреде угледа и части исплати преко досуђеног износа наведеног у изреци те пресуде под 1. износ од још 1.108.000,00 динара са траженом законском затезном каматом на тај износ почев од дана пресуђења 31.01.2019. године па до исплате, те да исплати законску затезну камату на износ досуђен у изреци назначене пресуде под 1. почев од дана подношења тужбе 18.01.2017. до 31.01.2019. године, а све у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде, под претњом принудног извршења. Ставом 3. изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати 201.200,00 динара са законском затезном каматом од дана

извршности одлуке о трошковима поступка до исплате у року од 15 дана од дана пријема писменог отправака пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 8714/2019 од 20.11.2019. године, ставом 1. изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П 13664/18 од 31.01.2019. године у делу става 1. изреке којим је тужена обавезана да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе и повреде угледа и части исплати износ од 700.000,00 динара са законском затезном каматом почев од пресуђења 31.01.2019. године до исплате у року од 15 дана. Ставом 2. изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П 13664/18 од 31.01.2019. године у преосталом делу става 1. изреке утолико што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца према туженој да му на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе и повреде угледа и части исплати износ од 962.000,00 динара (преко досуђеног износа од 700.000,00 динара до износа од 1.662.000,00 динара) са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом 3. изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу 3. изреке првостепене пресуде и обавезана тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 163.720,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности одлуке до исплате у року од 15 дана по пријему писменог отправака пресуде. Ставом 4. изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је преко пуномоћника изјавио благовремену и дозвољену ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 55/14), па је утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, против тужиоца је вођен кривични поступак пред Вишим судом у Београду због кривичног дела – продужено кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. у вези става 1. Кривичног законика. Решењем истражног судије од 01.03.2001. године тужиоцу је одређен притвор из разлога прописаних одредбом члана 191. став 1. тач. 1. и 2. Закона о кривичном поступку. Тужилац је живео у иностранству од 1993. до 2001. године. Био је недоступан државним органима па је због тога расписана потерница. Тужилац је живео на ... са породицом од 1993. године када је по налогу ББ послат на ... да обавља одређене послове јер је тамо отворена Офшор компанија. Касније су наступиле тешкоће са штедишама банке, па је тужилац упозорен да не долази у Србију док се ситуација не смири, па је остао да живи на ... . Међутим, како му је рок важења пасоша истицао то се 2001. године вратио у ... . Након доласка у Србију 10-15 дана отишао је у СУП Палилула да преда захтев за издавање докумената. Међутим, приведен је у станицу полиције и рекли су му да је за њим издата потерница за коју он није знао. Био

је у притвору укупно 277 дана, тј. од 21.12.2001. до 20.03.2001. године. Није имао ни један екцес у притвору. Након изласка из притвора суочио се са немогућношћу запослења, омаловажавањем њега и његове породице од стране фамилије и пријатеља и сви су избегавали комуникацију са њим. Морао је да издржава породицу јер је имао два ћака, а касније два студента. Касније се запослио као ... што ради и данас. Пресудом Вишег суда у Београду К 39/10 од 20.02.2013. године тужилац је ослобођен оптужбе да је извршио кривично дело које му се ставља на терет. Апелациони суд у Београду је пресудом Гж1 2148/13 од 27.09.2013. године одбио оптужбу према тужиоцу због апсолутне застарелости кривичног гоњења. Читав догађај у погледу одговорности тужиоца је био пропраћен у средствима јавног информисања.

При овако утврђеном чињеничном стању, првостепени суд је нашао да је тужбени захтев тужиоца делимично основан. Наиме, првостепени суд је ценио и чињеницу да је против тужиоца била расписана потерница. Међутим, исти је живео у иностранству од 1993. до 2001. године и без обзира што је по потерници лишен слободе када је дошао у Србију, притвор је трајао неоправдано дуго, супротно суштини садржаја одредбе члана 190. ЗКП. Осим тога, тужилац је на крају ослобођен од оптужбе за извршено кривично дело које му је стављено на терет лишењем слободе, повређено му је једно од основних људских права – физичка слобода па је код истог наступила штета у виду душевних болова због повреде угледа, части, слободе и права личности таквог интензитета и трајања који оправдавају досуђивање одговарајуће новчане накнаде. Сходно одредби члана 200. ЗОО тужиоцу је на име накнаде нематеријалне штете по том основу досудио износ од 1.662.000,00 динара, док је у преосталом делу тужбени захтев одбио као неоснован.

Одлучујући о жалби тужене на првостепену пресуду, другостепени суд је закључио да је првостепени суд правилно утврдио чињенично стање и правилно оценио да постоји основ за накнаду штете тужиоцу сходно одредби члана 200. ЗОО. Међутим, другостепени суд налази да је обзиром на околности случаја и претрпљене душевне болове због повреде права личности лишењем слободе тужиоцу превисоко досуђен износ од 1.662.000,00 динара. Тај суд је становишта да адекватна висина накнаде представља износ од 700.000,00 динара. Стога је првостепену пресуду потврдио у том делу, а у преосталом делу преиначио и одбио тужбени захтев за износ од још 962.000,00 динара.

Према становишту Врховног касационог суда, основано се ревизијом тужиоца указује да је другостепени суд на правилно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право. Ово из разлога што је суд прениско определио висину нематеријалне штете у конкретном случају. Право на слободу је после права на живот једно од основних и најзначајнијих људских права. Степен остваривања права на слободу одражава и степен демократичности неког друштва. Ограничење права слободе мора бити оправдано и сврсисходно циљу у коме се врши. Обзиром на значај тог права и накнада због његове повреде мора бити адекватна, а као облик задовољења онога коме је то право одузето или повређено. Стога Врховни касациони суд, налази да је ценећи све те околности, првостепени суд на основу члана 200. ЗОО правилно определио висину накнаде нематеријалне штете тужиоцу. Чињенично стање је правилно утврђено али је другостепени суд погрешно определио висину нематеријалне штете тужиоцу, то је исходвало неопходност преиначења другостепене пресуде.

На основу члана 416. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
др Драгиша Б. Слијепчевић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић